

שניר העמותה למתן הזדמנות
שווה בחינוך ותרבות בישראל

26/11/2018

פערים כלכליים בחינוך הילדים בישראל של היום- איך זה נראה בשטח?

כתבה: דנית דברה, מנכ"לית עמותת שניר.

ילד נולד לזוג הורים מהמעמד הבינוני – גבוה.

המשפחה המאושרת מכינה לו חדר, מטפלת בו במסירות, כשהוא גדל הוריו רושמים אותו לחוגים, הם קשובים לצרכים ולאתגרים שלו ומאפשרת לו את הטיפולים והתמיכה הרצויה. כשהוא מתחיל ללכת לבית הספר, הם מזהים את המקצוע המאתגר שלו, ומיד מתאמים לו שיעורים פרטיים עם מורה מומלצת. הם נוסעים יחד לחו"ל, מטיילים בארץ, מבקרים בהצגות, במוזאונים, הילד מתפתח וחשוק לתרבות מעשירה. ובבית הוריו, המהווים את המודל לחיקוי המשמעותי ביותר לילד, הם זוג הורים חרוצים ועובדים, בעלי שאיפות ומשאבים שמצליחים ומתקדמים בחיים.

לפי נתונים מדוח שפרסם THE MARKER זו לא התמונה עבור 18.6% מהמשפחות בישראל, שהם 463,000 אנשים מכלל תושבי המדינה.¹

אנשים אלו מצויים מתחת לקו העוני לפי מדד הג'יני – מדד אי השוויון במשק.

אם נתבונן לרגע מעבר לנתונים המספריים, נגלה את התמונה הבאה: לילדים אלו, אין חדר מלא בכל טוב, אין תקציב לשיעורים פרטיים, אין מטפלים לכל בעיה שצצה, לפעמים גם אין טיפולי שיניים, אין חגיגות יום הולדת עם בלונים ומפעיל ואם הילדים הללו, מתקשים באנגלית או בחשבון, אין להורים שלהם האפשרות לתאם עבורם שיעורים פרטיים עם מורה מומלצת.

מתוך הנתונים שפורסמו בכתבה עולה כי מצבן של האימהות החד הוריות, הוא החמור ביותר ונמצא במגמת החרפה וגם שמדינת ישראל ממוקמת במקום הראשון והלא מכובד, במדד העוני, מבין מדינות המערב (לשנת 2016).

18.6% מהמשפחות במדינת ישראל חיות בהישרדות.

הם לא מבליים ערב בכיף מול המחשב בהזמנת החופשה הבאה באינטרנט. הם מבליים מול דף ועיפרון ושואלים את עצמם האם יהיה או לא יהיה אוכל לשבת בבית. ולפעמים אין.

האם לפנות לרווחה לבקש עזרה? האם להתגבר על הבושה ולבקש תרומות?

איך לומר שוב לילד שגם השנה לא יוכלו לרשום אותו לחוג ג'ודו שכל כך רוצה?

¹ THE MARKER, 6/12/17 מאמר של ליאור דטל.

snir-il.org

עמותת שניר

שניר העמותה למתן הזדמנות
שווה בחינוך ותרבות בישראל

שגם עכשיו, אי אפשר לרשום אותה לשיעורי פסנתר, למרות שהם רואים את הכישרון והתשוקה של הילדה שלהם?

שלמרות שאמא עובדת בניקיון בשני מקומות ואבא התחיל עבודה חדשה כאב הבית של המתנ"ס, ייקחו עוד חודשים רבים עד שיסגרו את המינוס ויחזירו את ההלוואה וזאת בתקווה שאף אחד לא יפוטר שוב.

כמנכ"לית **עמותת שניר**, שחרטה על דגלה לסייע לבני נוער שמגיעים משכבות סוציו אקונומיות נמוכות, אני פוגשת את הסיפורים המשפחתיים האלו, ודומים להם, כל יום.

לכאורה, כלפי חוץ, כמעט ואין סימנים.

הנערים לבושים, מגיעים לבית הספר עם תיק על הגב, לרובם המכריע אפילו יש טלפון נייד. לקח לי זמן להבין שההורים של הילדים הללו יעשו הכול כדי ש"בחוץ" לא יראו. ושבתוך התיק שעל הגב, לא תמיד יש כריך לבית הספר.

הפער בין החיצוני לפנימי הולך ומתעצם וכשאנחנו מגיעים לביקור בית, במסגרת התכנית החינוכית "**הכוכבים של שניר**". אז אנחנו פוגשים את הפער. והוא לא קיים רק בחומר, הוא קיים גם, ואולי בעיקר, בתודעה, בחשיבה ובתפיסה שלהם את עצמם. מי אני? מי אני ביחס לשאר האנשים בעולם?

החיים של ההורים האלו רצופים בגלים של ייאוש. בין עבודה לאבטלה. בין אין ליש קצת. אין להם אופק ואת התפיסה הזו, הם מעבירים הלאה לילדיהם במילים ברורות ודרך הקמטים החרושים על הפנים.

בתכנית החינוכית של **עמותת שניר**, שמנו לעצמנו דגש על ההוליסטיות. אנחנו רואים את הצרכים של בני הנוער, איתם אנחנו עובדים, בצורה רחבה. את הצרכים הרגשיים לצד התמיכה הלימודית לה הם זקוקים, את החשיבות בחשיפה לתרבות ולתכנים מעשירים, את הכמיהה שלהם למודל לחיקוי שיראה להם אופק אחר, שיאפשר להם לחלום ולהאמין שמגיע להם לחלום.

זה הקרב שלנו על שינוי התפיסה שלהם את עצמם. מבחינתנו, אם ילמדו שהם ראויים לחלום ושאים יתאמצו, יזיעו ויתמידו, הם יחוו הצלחה וההצלחה הזו תוליד את זו שאחריה, אז לאט לאט תבנה התבנית הרצויה לתפיסה שלהם את עצמם. אם זה יקרה, אנחנו את שלנו עשינו.

ומה עושה המדינה ומשרד החינוך? לא מספיק לצערנו.

המדינה נכשלת בהתבוננות ההוליסטית והעמוקה על מה צריכה משפחה כזו, כדי לצאת לתמיד ממעגל העוני. שהרי אם תצא המשפחה לתמיד ממעגל העוני, ירד מהמדינה עול תקציבי גדול, שעל פי רוב, ימשיך גם לדור הבא ולזה שאחריו.

snir-il.org

שניר העמותה למען הזדמנות שווה בחינוך ובתרבות (ע"ר: 580523645)

רח' נמל יפו 26, תל-אביב | טל': 03-6222505 | פקס': 03-5066628 | דוא"ל: info@snir-il.org

עמותת שניר

שניר העמותה למתן הזדמנות
שווה בחינוך ותרבות בישראל

אם יכנסו המשפחות לתכנית הבראה, בה יינתנו להם כלים וליווי לאורך זמן שיכלול: לימודי מקצוע נדרש, למידה כיצד לנהל את תקציב הבית, יעברו תהליך העצמה וליווי על ידי מנטורים מהקהילה, וילמדו לשנות את התפיסה שלהם לגבי עצמם, להשתחרר ממחשבות ורעיונות שמגבילים אותם ומקבעים את מצבם, אז הסיכוי שלהם לפסוע החוצה מהסטטיסטיקה, להיות מחוץ ל 18.6%, באמת ממשי.

עד אז, ימשיכו עמותות רבות לעשות את תפקידה של המדינה.

snir-il.org

שניר העמותה למען הזדמנות שווה בחינוך ובתרבות (ע"ר: 580523645)

רח' נמל יפו 26, תל-אביב | טל': 03-6222505 | פקס': 03-5066628 | דוא"ל: info@snir-il.org

עמותת שניר